

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LXII. Non licet vendere merces supra latitudinem justii aliàs pretii, ex
hoc quod credito vendantur, nisi interveniat alius titulus, lucri cessantis,
vel damno emergentis, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

diuturniore mercium conservazione; sicut & ob majus lucrum interim cessans. Nam qui in grosso, sive summatis vendunt in magna copia, inde fiunt expediti ad comparandas novas & novas merces, novaque inde lucra: à quo minutatim vendentes impediuntur.

673 Tertius, est modus vendendi ultroneè merces, quærendo emptores, ultròque ipsis merces offerendo. Quia sic earum æstimatio minuitur (juxta vulgatum istud: *merces ultronea vilescunt*) non per se (si enim, non obstante ultroneitate illà, tanta foret emptorum copia, tanti emerentur merces ultroneæ, quanti non ultroneæ, prout experientia docet in grano per rusticos ad forum advecto) sed per accidens, ob defectum, vel paucitatem emptorum, dum scilicet defectus iste, vel paucitas contingit.

674 Sed quæritur, quantum ultroneæ merces vilescant? Cajetanus, Lessius, Bonacina, & alii apud Dianam ibidem resol. 78. aiunt vilescere pro tertia parte. Palatius, Salas, Rebellius, Megala, & alii apud eundem dicunt vilescere quandoque pro media parte. Quod etiam docet Conradus 1. p. resp. q. 130. Quod si verum est, is cui commodum non est emere, solumque rogatus emit in gratiam emptoris, potest duobus aureis emere, quod aliàs valet quatuor.

675 Inhumanum tamen foret, vilissimo pretio emere res pauperum, quas ipsi necessitate compulsi, offerunt dividendas, v. g. suppellectilem suam; & quòd gravior est necessitas, eò instantius quærunt emptores, qui emere velint. Inhumanum (inquam) & contra charitatem id esset; imò & contra justitiam, si emptor, habens pecunias, quibus (absque incommodo & damno suo) res illas justo pretio emere posset, longè minori pretio emeret, eo solo prætextu, quòd ultrò offeruntur venales; maxime si emptor ille (absque ullo suo interesse) facile posset res illas aliis justo revendere pretio. Quis enim talibus in circumstantiis, id sibi fieri vellet? Si nolit tunc homo, cui res illæ venales offeruntur, eas emere, quia sibi fortè sunt inutiles, vel emat aliis revendendas, vel faciat misericordiam pauperi, pecuniam necessariam (cum absque suo interesse potest) ipsi mutuo præstando, restitue sibi oblatas in pignus accipiendo, restituendas dum mutuum sibi restitutum fuerit. Qui aliter docent, videant ne divitibus portam aperiant opprimendi pauperes. Quod Scriptura utriusque Testamenti graviter prohibet.

676 Regula proinde illa, *merces ultronea vilescunt*, non procedit, dum charitas aliud exigat. Unde etiam in casu quo pudet virum honestum res suas publicè venales exponere (quod si fieret, pretio in foro currenti venderentur) non ideò, quòd ob aliquam necessitatem occultè vendendas offerat, non ideò (inquam) minus valent; nec ideò infra pretium infimum emi possunt.

Similiter ob necessitatem præcisè, quæ proximo rem suam vendere cogitur, non licet pretium diminuere; nec ob necessitatem emptoris quæ ipsum compellit ad emendum, licitum est pretium augere, ut bene monet Henricus Gandavensis quodlib. 14. q. 14. Venditoris quippe necessitas, absque alio titulo, nihil detrahit valori rei venalis, sicut emptori nihil detrahit utilitatis. Emptoris verò necessitas, ipse est, non venditoris, qui proinde eam vendere non potest; aliàs venderet quod suum non est. Si aliquis ergo multum juvetur ex re alterius (ait S. Thomas q. 77. a. 1.) v. g. ex alterius fundo, in quo vult ædificare; ille verò qui vendit, non damnetur carendo re illà; non debet eam supervendere: quia utilitas, quæ alteri accrescit, non est ex venditione, sed ex condicione ementis: nullus autem debet vendere alteri quod non est suum. Hoc est dicere, quòd ex hoc quòd res tua mihi valde utilis sit, vel etiam necessaria, non ideò potes mihi rem illam majori pretio vendere, quàm aliàs valeat: quia utilitas, vel etiam necessitas mea, non est tua, nec provenit ex tua venditione, sed ex mea condicione, quæ cum ad te non pertineat, ratione illius non debes, nec potes rem illam mihi supervendere.

Injusti proinde sunt proprietarii domorum, vel fundorum, Monasteriis vel Ecclesiis vicinorum, dum ex eo præcisè quòd videant fundos illos Monasteriis vel Ecclesiis esse necessarios, carius illos vendunt, quàm aliàs venderent. Injusti quoque aurigæ, pro vectura plus exigentes ab iis, quos vident, ob nimiam lassitudinem, non posse absque curru ultrà progredi. Quia, ut rursum S. Thomas ait q. 13. de malo a. 4. ad 7. non licet vendere alicui, in necessitate confisuto, rem aliquam multò amplius quàm valeat; esset enim injusta venditio.

Quarta causa augendi vulgare pretium mercium sumitur ex laboribus, periculis, expensis, & damnis venditorum communiter occurrentibus, in quærendis, transportandis & conservandis mercibus. Dico communiter occurrentibus: quia mercator passus particulare damnum ex naufragio v. g. non ideò potest augere pretium; uti posset, si naufragium multis mercatoribus commune fuisset; coque proinde penuria mercium inducta foret. Communis namque æstimatio (unde justum pretium) sumitur à communiter accidentibus, non à particulari infortunio, non procedente ex venditione, sed ex mala fortuna, vel stultitia aliqua, seu imprudentia venditoris.

CAPUT LXII.

Non licet vendere merces supra latitudinem justæ aliàs pretii, ex hoc quòd creditio vendantur, nisi interveniat alius titulus, lucris cessantibus, vel damni emergentis, &c.

Id esse usurarium, definivit Urbanus III. 680. *Cap. consultis extra. de usuris. Et ratio.*

nem dat S. Thomas q. 78. a. 2. ad 7. quia hujusmodi expectatio pretii solvendi habet rationem mutui. Unde quidquid ultra justum premium pro hujusmodi expectatione exigitur, est quasi pretium mutui, quod pertinet ad rationem usurae.

681 Et ratio ulterior est 1°. quia numerata pecunia pretiosior non est numeranda. Ergo injustum est amplius exigere, dum numeranda pecunia venditur, quam dum numerata. Antecedens probatur ex 44^a. propositione ab Innocentio XI. damnata: *Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, & nullus sit qui non majoris faciat pecuniam presentem, quam futuram, potest creditor aliquid supra sortem à mutuario exigere, & eo titulo ab usura excusari*; quam propositionem cum Pontifex non solum reprobaverit secundum se, sive secundum clausulam finalem, sed etiam damnaverit rationem in qua fundatur: damnavit ergo propositionem, quæ asserit, quod numerata pecunia pretiosior sit numeranda.

682 2°. quia in taxa pretii legalis nulla fit distinctio mercium quæ creditò, ab iis quæ numeratò venduntur; sed absque distinctione Magistratus taxat carum pretium, sive creditò, sive numeratò vendantur. Similiter ergo in taxa pretii vulgaris nulla à communi prudentium mercatorum æstimatione facienda est distinctio, &c. cum enim merces plures non valeant ratione expectatæ solutionis, ad illarum pretium impertinens est, expectaturne solutio, an non.

683 Et idè Concilium Mediolanense I. sub S. Carolo Borromæo p. 11. tit. de usuris prohibet, *ne quis rem aliquam, ob dilatam solutionem, carius vendat justo pretio, sive carius quam justis aliis pretii ratio ferat*, ut loquitur Concilium Burdigalense anni 1683. c. 31. de usur. & illicit. contract.

684 Similiter Conventus Melodunensis Ecclesiæ Gallicanæ tit. 31. prohibet, *ne quis rem aliquam, ob dilatam solutionem, justo vendat carius pretio.*

685 Assertioni nostræ nihilominus, tam solidè stabilitæ, contradicunt Molina, Lessius, & alii. 1°. quia communis hominum sensus est, carius creditò, quam numeratò vendi posse. Justum verò pretium à communi hominum sensu, seu æstimatione sumitur. 2°. modus vendendi creditò excitat copiam emptorum (eò quòd plures sint qui possunt, & volunt creditò emere, quam numeratò) atque emptorum copia una est ex causis, propter quas vulgare pretium mercium communi mercatorum æstimatione augetur.

686 Sed ad objectiones istas facilis est responsio. Ad 1^{am}. namque respondetur, homines prudentes, qui Deum, & salutem animæ lucris temporalibus anteponunt, non plures æstimare merces creditò venditas, quam numeratò; uti non plures æstimant pecuniam numeratam, quam numerandam, nisi dum ex numeranda lucrum cessat, vel damnnum

emergit, &c. Prudentes namque de rebus animæ salutem concernentibus non judicant ratione purè humanà, sed Christianà, quæ damnat usuras. Usuræ verò non forent damnatæ, secundum rationem illam Adversariorum purè humanam.

Ad 2^{am}. respondetur, copiam ementium numeratò unam esse ex causis propter quas vulgare pretium mercium augetur, non solum copiam ementium creditò. Usus namque fori, ad pretia mercium discernenda, attendit ad valorem quem habet pecunia, quæ pro ea solvitur (cum pecunia sit pretium ipsius) ejusdem verò valoris, secundum æstimationem Christianam, est pecunia solvenda (seclusis titulis antè dictis) quam pecunia, quæ de præsentem solvitur. Si enim plus valeret pecunia præsentem, quam futura, usura foret licita: quia licitum foret mutuo dare de præsentem centum, pro centum quinque v. g. in futurum recipiendis.

CAPUT LXIII.

Siquis emptor velit rem emere vilis, quam sit justum pretium: eò quòd pecuniam antè solvit, quam possit ei res tradi, est peccatum usurae.

Verba sunt sancti Thomæ q. 78. a. 2. 688
Ad 7. Quia (inquit) etiam ista anticipatio solutionis pecuniæ habet mutui rationem; cuius quoddam pretium est quod diminuitur de justo pretio rei emptæ. Ita etiam S. Antoninus p. 11. tit. 1. c. 8. §. 1. & 4. Ita denique Concilium Mediolanense I. & Burdigalense anni 1583. locis capite præcedenti relatis. Confer quæ dixi cap. 26.

CAPUT LXIV.

Debitum liquidum, centum florenorum v. g. seclusis titulis lucri cessantis, damni emergentis, & periculi non solutionis, vel saltem difficultis solutionis, non potest minoris emi quam centum florenis.

Ita S. Antoninus §. 12. Sylvester, Banez, Medina, Sotus, Lessius, & alii communissimè contra Navarrum c. 17. n. 232. Cajetanum, Sanchez, Dianam, oppositum sentientes, quando debitum est immaturum, sive solvendum in futurum. Probatur 1°. quia quod non valet minus quam centum florenis, non licet minus emere. Sed debitum liquidum centum florenorum, seclusis illis titulis, non valet minus quam centum florenis. Quamvis enim debitum liquidum centum florenorum, non sint centum floreni, est tamen jus certum & liquidum ad centum florenos. Jus verò certum & liquidum ad centum florenos, absque difficultate, & ullo interesse recipiendos, non valet minus centum florenis, prout constat ex certo jure ad centum florenos acquisito per venditionem rei valentis centum florenis (de quo cap. 62.)
Hh h 3